

AVRUPA METAL MADENCİLİĞİ

Şa Suat ÖZKOL
1976/2292

İnsanoğlunun ilk kullandığı metalin 8000 yıl kadar önce nabit allın olduğu sanılmaktadır. Daha sonraları nabit gümüş ve bakır da kullanılmaya başlanmıştır. Cevherden metali elde etmek MÖ 4000 yıllarında başarılmıştır (1). Kıbrıs, Mısır, Mezopotamya ve Anadolu'daki buluntulardan, önce bakırın, sonra kurşun ve kalayın i/abe edildiği anlaşılmaktadır. Diğer metallerin elde edilmesi, yakın zamana, 18. ve 19. yüzyıllara rastlar. Bu dönemde Avrupa, metal madenciliğinde öncü durumundadır (2). 20. yüzyılın başlarında ABD dünya metal madenciliğinde Avrupa'yı geçmiş, 21. yüzyılda ise artık Çin ve Bağımsız Devletler Birliği'nin öne geçtiğini görmekteyiz. Hatta son yıllarda, Avrupa'nın dünya metal madenci İği ndeki payı % 1'lere düşmüştür (2).

Diğer hammadde madenciliğinde de durum pek farklı değildir. Ham-

madde üretimleri dünyanın medeniyetten uzak bölgelerine kayarken buna karşın büyük tüketim merkezleri Avrupa, Japonya ve Kuzey Amerika'dır. Madencilik sektöründe son yıllarda dünyada yapılan yatırımlara kıtalara göre bakıldığında, Avrupa % 3'lük pay ile artık en geride kalmıştır. Yeni yatırımlar daha çok Amerika ve Avustralya'da yapılmaktadır (3).

Avrupa'da madenciliğin gerilemesinin nedenlerinden en başta geleni, toplumun çevre bilincinin artmış olmasıdır. Daha 1960'lı yıllarda teşvik edilen izabe tesisleri artık istenmemektedir. Hatta çalışan durumdaki tesisler kapatılmaktadır (4). Örneğin diploma çalışmamı yapmış olduğum Köln yakınlarındaki Lüderich Pb-Zn Tesisisi 1978 yılında kapatılmıştır. Yine Almanya'da çok eski madencilik tarihi olan Rammelsberg'te de madencilik faaliyeti durmuştur. Taşkömürü üretimi de kademeli olarak azaltılmaktadır. Ayrıca işçilik maliyetlerinin çok artmış

olması rekabet gücünü azaltmıştır. Nüfus yoğunluğunun da çok yüksek olduğu Avrupa'da madencilik faaliyetlerinin azalmasına karşın tüketim olanca hızıyla sürmektedir. Örneğin 1992 yılında dünya alüminyum tüketiminin % 27'si, kurşun tüketiminin de % 34'ü Avrupa'da olmuştur. Gerçi tüketim rakamlarına bakıldığında artık artış göstermediği, hatta hafif düşmelerin olduğu görülmektedir. Bunun iki önemli nedeni vardır. İlki metallerin plastik malzemelerle ikame edilmesi, ikincisi ise artık recycling olayının ciddi olarak ele alınmış olmasıdır. Örneğin 1974'lerde üretilen Golf I'lerde 43 kg plastik malzeme varken, 1991'den itibaren üretimde olan Golf III' te 81 kg plastik kullanılmaktadır (6). Recycling rakamlarına bakıldığında alüminyum için % 25'lerde, bakır için %40'larda ve kurşun için % 50'lerde olduğu görülmektedir (5). Yani üretilen 100 kg alüminyumun 25 kg'ı hurda alüminyumdan gelmektedir. Ayrıca metallerin recycling edilmesiyle, enerji tasarrufu ve çevre kirlenmesinde azalma sağlanmaktadır. Örneğin alüminyumun recycling edilmesi ile üretim için gerekli enerjiden % 90 tasarruf ve üretimin neden olduğu hava ve su kirlenmesinde de % 95 oranında azalma sağlandığı belirtilmektedir (7). Recycling tesisleri üretim tesislerinin ortak bir parçası haline gelmişlerdir.

Sonuç olarak Avrupa, dünya metal madenciliğine % 1 gibi çok düşük oranda katkıda bulunurken, dünya metal üretiminin yaklaşık üçte birini tüketmektedir. Dünyamızda madencilik daha çok ıssız ve az gelişmiş bölgelere kaymaktadır. Avrupa'da nüfus yoğunluğunun artmış, toplumun çevre bilincinin gelişmiş ve işçi ücretlerinin çok yükselmiş olması madenciliğin önemini yitirmesine neden olmuştur.

**Dünyamızda
madencilik daha
çok ıssız ve az gelişmiş
bölgelere kaymaktadır.
Avrupa'da nüfus
yoğunluğunun artmış,
toplumun çevre
bilincinin gelişmiş
ve işçi ücretlerinin
çok yükselmiş olması
madenciliğin
önemini yitirmesine
neden olmuştur.**

Ayrıca çalışan müfusun çoğu hizmet sektörüne kaymış ve buna paralel olarak madencilik sektöründeki faaliyetler de daha çok danışmanlık ve araştırma konusunda gerçekleşmiştir. Yeni yatırımlar daha kârlı sektörlerle yapılmakta, madencilik ve metalürji sektörleri bilerek ihmal edilmektedir. Böylece hammadde zengin gelişmekte olan ülkelere büyük fırsatlar doğmuştur. Bu anlamda Bağımsız Devletler Birliği ve Çin'in madencilik konusunda atak yapmaları daha iyi anlaşılır olmaktadır. Umarım ülkemiz madenciliği bu fırsattan yararlanıp Avrupa pazarından iyi bir pay alır.

KAYNAKLAR

tl) L. M. Ohlsen :

Die Wellmetallwirtschaft im industriellen Enwicklungsprozess. 1981.

(2) R. Nemitz :

Erzmetall. 1994/Nr.2.

(3).

Project Survey 1993: EMJ.
Jan./1993.

(4) W. Sies :

Gedanken zu Gegenwart und Zukunft der Nichteisenmetalle; Erzmetall, 19N4/Nr.9.

(5), P. Crowson :

The Future Role of the European Non-Ferrous Metal Industry: Erzmetall. 1994/Nr.1<.

(6) S. Eder :

Entsorgung erster Klasse Bild der Wissenschaft. 2/1994.

(7) O. P. Kharbanda :

Waste Management. 1990.

DANIŞTAY KARARLARINDAN

- **Müteahhitlik karnesi miktarının yeniden tesbiti için açılan temyiz davası kabul edildi.**

Meslektaşımız ve 1982-1983 yılları arasında ETİBANK Genel Müdürlüğü görevinde bulunan Muammer OÇAL, müteahhitlik karnesi miktarının genel müdürlük unvanı nedeniyle, Yapı Tesis ve Onarım İşleri İhalelerine Katılma Yönetmeliği'nin 8.maddesinin III. fıkrası b-5 bendine göre 48.000.000 lira olarak değil, aynı maddenin III üncü fıkrası b-6 bendinden sonra gelen 5. paragrafına göre 17.000.000 TL olarak belirlenmesi üzerine temyiz davası açtı.

Dava konusu Yapı ve Tesis Onarım İşleri İhalelerine Katılma Yönetmeliği'nin 8.maddesinin III. fıkrasında müteahhitlik karnelerinin saptanmasında iki temel ölçüt esas alınmıştır.

Anılan fıkranın (a) bendinde kullanılan ölçüt öğrenim durumu ve meslek dalı olup, bu bent ile inşaat mühendislerine, elektrik mühendislerine, makina mühendislerine ve mimarlara, bu meslek grupları ile aynı öğrenim, süresine sahip diğer meslek grupları mensuplarına oranla daha yüksek miktarlar esas alınarak karne verileceği kuralı getirilmiştir.

Söz konusu fıkranın (b) bendinde belirlenen ölçüt ise. mühendis, mimar veya tekniker olmak koşuluyla, bu teknik elemanların kamu kuruluşlarında kendi meslekleriyle ilgili olarak yönettikleri ve denetledikleri işlerdir. Anılan (b) bendinin 5. ve 6. alt bentlerinde, kamu kurumlarında genel müdür yardımcılığı, ve bakanlık dahil daha üst görevde belli bir süre ile görev yapmış olanlara verilecek karnelerin hesaplanmasındaki esaslar belirlenmiş ve bu görevlerde bulunanlar arasında öğrenim durumu ve meslek dalı ile ilgili bir ayırım yapılmamıştır.

Davacının iptalini istediği 8 inci maddenin III üncü fıkrasının b-6 inci bendinden sonra gelen 5 inci paragrafta ise. (b) bendinin 5 inci ve 6 ncı bentlerinde belirtilen görevlerde bulunanlardan, inşaat mühendisi, elektrik mühendisi, makina mühendisi ve mimar olanlar dışındakiler için. anılan alt bentlerde belirlenen oranın %40'ı esas alınmak suretiyle karne miktarının ve karne grubunun saptanacağı hükmü getirilmiş; bu görevlerden daha alt düzeyde görev yapmış olanlar içinse herhangi bir ayırık düzenleme getirilmemek suretiyle, alt düzey görevliler bakımından Yönetmeliğin bütünlüğü korunmuştur.

Zira öğrenim durumu ve meslek grubuna göre (a) bendi ile yapılan ayırmadan sonra, kamu hizmetinde görülen işler ölçüt alınarak düzenlenen (b) bendinde, yalnızca genel müdür yardımcılığı ve daha üst düzeyde görev yapanlardan, belirli meslek gruplarına mensup olmayanlar için ikinci bir ayırıma gidilmesi, hem Yönetmeliğin bütünlüğü bozucu nitelikte bulunmakta, hem de kendi meslek dalıyla ilgili kamu kuruluşlarında üst düzey görevlerde bulunanlar aleyhine, aynı görevlerde bulunmakla birlikte, ilgili kamu kuruluşunun faaliyet alanı ile ilgili öğrenim görmemiş olanlar lehine, eşitlik ilkesine aykırı sonuçlar doğurmaktadır.

Bu nedenlerle davacı meslektaşımız Muammer Öcal'ın temyiz istemi Danıştay tarafından oy birliğiyle kabul edilmiştir.

ODA BAŞKANIMIZ İSTANBUL METROSUNU ZİYARET ETTİ...

Oda Başkanımız Asım KUTLUATA Zonguldak Şube Başkanı Enver KARAÇAM ile birlikte İstanbul Metrosunu 5 Ağustos 1995 Cumartesi günü ziyaret etti ve çalışmalar hakkında bilgi aldı. Metroda çalışan üyelerimizin büyük çoğunluğunun bulunduğu Tckfen İnşaat tarafından yapımı sürdürülen 4.Levent - Şişli güzergahındaki kazı ve tahkimat (İksa + Püskürtme Beton+ Bulon). nihai belon kaplama ve kontak konsolidasyon enjeksiyonu çalışmalarını İzleyen başkanlarımız, üyelerimizin faaliyetlerde aktif olarak çalıştıklarını gözlemlediler. Ziyaretçilere Tüneller Şantiye Şefi Maden Mühendisi Öner YILMAZ ve Maden Mühendisi Muammer ÇINAR eşlik ettiler.